

bringe store Ulemper og gjøre store Ulykker ved misforstaaede Besparelser paa disse Punkter, men at man derimod aldeles Intet vilde opnaae. Der er paa dette Omraade Tale om en stadig tilbagevendende, gjennem Tidernes Løb fæstnet Udgift, som der er gjort det Yderste for at faae stemt ned til det mindst Mulige, og, som det forekommer mig, med et ikke ringe Resultat, især naar man nærmere overveier Cirkelthederne, hvilke jeg ikke skal gaae ind paa; den høitærede Finantsminister vil formodentlig kunne fortælle om, at det har kostet en Deel Anstrengelse at naae til det Resultat, som nu bestaaer. Der er der altsaa Intet at opnaae. Hvor der derimod paa Udgiftssiden er Noget at opnaae, er paa Krigsministerierne og paa Jernbanevæsenet. — Hvis man dernæst seer hen til Indtægterne, saa vil jeg kun fremhæve Get, og det er, at man fremfor Alting maa vogte sig for at røre ved den Indtægtskilde, som er den eneste, der bringer os sand Hjælp i vor Nød, nemlig Tolden. Den bør man vel vogte sig for at røre ved, og man lade sig ikke forlede til at troe, at denne Indtægt hviler tungere paa nogen Klasse af Samfundet end andre Indtægter, som man undertiden hører, at man vil sætte istedetfor; det er en fuldstændig falsk Opfattelse. Der gives saaledes — de Herrer ville vide, at det altid har været min Mening — ingen mere uforstandig Maade at tilveiebringe en Dækning af Underbalancen paa end ved en Indkomstskat. Hertil skal jeg dog ikke komme tilbage. Derimod skal jeg fortællig berøre det, som man bestandig hører udtale, naar man sammenligner den nævnte Skat med Tolden, at Tolden dog er en stræffelig Beskatningsmaade, og at den hviler saa stærkt paa de lavere stillede Samfundsklasser, at Alle bør være enige om, at man maa søge at tilveiebringe en Lettelse i den. Det skal være ubilligt, at den rigeste Mand, der kjøber sit Pund Sukker, ikke giver en Smule mere derfor, ikke ved Kjøbet af dette Pund Sukker giver en Smule mere til Statens Indtægter end den fattigste Haandværker, naar han kjøber sit. Der er ved første Diekast Noget, der synes sandt, heri, og dog heroer det paa en complet Misforstaaelse. Nei, Sagen er

den, at det er det Væsentligste at vogte sig for Forandringer i de bestaaende Toldanordninger. Slaae de fast, saa ændre efterhaanden alle Livsforhold i Landet sig derefter, og Arbeidslønnen, den Løn, som vi give vore Dyender, og den Arbeidsløn, som vi betale i hvilken som helst anden Retning, vil ordne sig og blive bestemt i Henhold til, hvad de forskjellige Livsforhold under Tryk af Tolden koste. Hvis man ved et Tankeexperiment for et Dieblis kunde forandre Stillingen saaledes, at alle Livsforhold, som Brød, Kaffe, Sukker, Ol osv., sank ned til $\frac{1}{10}$ af, hvad de nu koste, saa vilde Følgen meget hurtigt — naturligviis vilde der d. g. gaae nogen Tid — blive den, at Arbeidsløsen, Dyendeløsen osv. vilde synke i et tilsvarende Forhold, og den nævnte Klasse af Befolkningen vilde altsaa staae sig accurat som nu; og ikke en Smule bedre.

Naar jeg fra denne almindelige Betragtning vender Blikket ganske særlig til det foreliggende Finantslovforslag, saa bør jeg fremhæve, at det i een Henseende stiller sig ikke lidet gunstigere, idet der for 1869—70 til Jernbaneanlæg kun er begjært et meget mindre Beløb end det, som jeg nys omtalte. Der er en Fremgang i saa Henseende af omtrent $1\frac{1}{2}$ Million — „Fremgang“, jeg beder om, at man ikke vil blive tilde tilmode over dette Udtryk; jeg brugte det uden nogetsomhelst Hensigt til at vække ubehagelige Følelser —, der er en Forandring, en Nedgang i det Beløb, der er ansat dertil, af henved $1\frac{1}{2}$ Million Rigsdaler. Derfor man vilde anstille en lignende Sammenligning som den af mig nys gjorde mellem de virkelige Indtægter og de virkelige Udgifter for 1869—70, støttet paa det, det indrømmer jeg, usikre Grundlag, som Finantslovforslaget afgiver, saaledes at der slet ikke toges noget Hensyn til, hvad der staaer i dets § 27 — om hvilken vi endnu ikke kunne vide, hvorledes den tilsidst vil stille sig, og som jeg endnu bestandig troer vil undergaae betydelige Forandringer —, saa vilde man altsaa komme til en Forøgelse af Udgifterne i Sammenligning med de tre Aar, som jeg tidligere omtalte, ikke af 9, men kun af $7\frac{1}{2}$ Million, og vi vilde altsaa være komne til at staae $1\frac{1}{2}$ Mil-